

4.7.2016

YM6/401/2016

Metsähallitus luontopalvelut,
Virkistysalueyhdistykset, Kunnat

Pidä Saaristo Siistinä ry ja Pidä Lappi Siistinä ry,
Suomen Latu ry, Suomen Purjehdus- ja
veneilyliitto ja SF Caravan ry

Viite
Hänvisning

Asia Virkistysalueiden jätehuollon järjestäminen
Ärende

Kunnat, virkistysalueyhdistykset ja valtio ovat järjestäneet kansalaisille paljon mahdollisuuksia virkistäytymiseen, liikuntaan ja luonnosta nauttimiseen omilla alueillaan. Luonnosta nautitaan ja virkistytään monenlaisissa ympäristöissä: asuinalueiden läheisyydessä, erämaisilla alueilla, vesillä ja maalla. Alueiden käyttö on hyvin erilaista: osa on tarkoitettu päiväretkeilyyn ja osassa myös yövytään. Alueiden luonne ja käyttötarkoitus saattavat vaihdella, mutta kaikille niille on ominaista myös virkistys- ja retkeilykäyttö.

Virkistysalueilla on pääsääntöisesti tarpeen järjestää myös jätehuolto niiden moninaisesta luonteesta huolimatta. Virkistysalueiden jätehuollossa on noudatettava jätelain mukaisia jätehuollon yleisiä periaatteita, joita ovat mm. roskaantumisen ehkäiseminen sekä jätteen määrän ja haitallisuuden vähentäminen. Lisäksi virkistysalueen käyttäjiä on tarpeen valistaa niin, että jätettä syntyy alueella mahdollisimman vähän, ympäristöä ei roskata ja jätteet viedään asianmukaisiin jäteastioihin.

Virkistysalueen pitäjää koskevat säännökset

Jätelain (646/2011) 76 §:n mukaan virkistykseen yleisesti käytettäväksi tarkoitetun alueen haltijan on järjestettävä alueella riittävä jätteen keräys ja muut jätehuollon palvelut roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Jos aluetta käytetään yleisesti virkistykseen, vaikka aluetta ei ole sellaiseen selkeästi osoitettu, se ei yksin muodosta haltijalle velvollisuutta järjestää jätehuoltoa. Velvollisuus järjestää jätehuolto ei kuitenkaan riipu alueen nimityksestä, vaan siitä, onko alue tarkoitettu myös virkistystoimintaan kuten retkeilyyn, luonnonharrastukseen tai muuhun ulkoilmaelämään. Vastaava velvollisuus koskee myös ulkoilu- tai moottorikelkkareitin sekä sataman (myös venesataman) pitäjää. Virkistykseen yleisesti käytettävän alueen haltija on myös jätelain 74 §:n 1 momentin mukaan velvollinen puhdistamaan roskaantunut alue, jos roskaaja ei sitä tee.

Virkistysalueen käyttäjää koskevat säännökset

Retkeilijän tai muun alueen käyttäjän tulee viedä virkistysalueilla syntyvät jätteensä joko alueen haltijan järjestämään tai osoittamaan jätepisteeseen taikka asuinikiinteistönsä jätteen keräykseen. Tähän velvoittavat jätelain roskaamiskielto (72 §) ja roskaajan siivoamisvelvollisuus (73 §). Käyttäjällä tulee olla mahdollisuus valita, jättääkö hän jätteensä virkistysalueen jäteastiaan vai asuinpaikkansa jäteastiaan. Käyttäjä voi myös toimittaa jätteensä muuhun jäteastiaan, jos virkistysalueen haltija on tästä sopinut asianomaisen jäteastian haltijan kanssa.

Jätteiden polttamista tulee virkistysalueiden tulipaikoilla välttää sillä polttaminen on pääsääntöisesti kiellettyä (jätelaki 13 §:n 1 mom), koska siitä voi aiheutua haittaa terveydelle ja ympäristölle. Puhdasta pahvia tai paperia

voidaan polttaa pieniä määriä sytykkeinä. Tiedotuksella ja valistuksella tulisikin jätteet ohjata järjestetyn jätehuollon piiriin.

Jätehuolto on virkistysalueen palvelutoimintaa ja ympäristönsuojelua

Virkistysalueen käyttäjän kannalta mahdollisuus jättää jätteet virkistysalueen jäteasteeseen on palvelua, joka on osa alueen haltijan järjestämää teknistä huoltoa, kuten reittien ylläpitäminen, polttopuiden toimittaminen tulipaikoille ja laiturien järjestäminen. Jätehuollon riittävä järjestäminen helpottaa jätteistä huolehtimista, erityisesti kun virkistäydytään kaukana vakinaisesta asuinpaikasta.

Jäteasteiden puuttuminen virkistysalueelta voi lisätä houkutusta jätteiden jättämisestä luontoon tai muualle ympäristöön, mikä lisää roskaantumispainetta. Virkistysalueella syntyvät jätteet jätetään jäteasteiden puuttuessa helposti lähellä sijaitseviin muihin jäteasteisiin, jolloin kustannukset jäävät näiden jäteasteiden haltijoiden kannettavaksi. Jätehuolto toimii parhaiten, kun kukin vastuullinen huolehtii omasta osuudestaan jätehuollosta, näin kenellekään ei synny kohtuutonta vastuuta toisten jätteistä.

Kuinka järjestää jätehuolto virkistysalueilla?

Jätehuollon tarve on syytä arvioida aluekohtaisesti, eikä siitä voida antaa yksityiskohtaisia ohjeita. Tarve riippuu virkistykseen käytettävän alueen käyttäjämäärästä ja käyttötavasta. Keräyspaikka sijainnee luontevimmin siellä, mistä alueelle yleisimmin tullaan tai sieltä poistutaan. Merellä ja sisävesillä vilkkaimmat satamapaikat ovat sopivia sijaintipaikkoja jäteasteille. Käyttäjille tulisi tiedottaa riittävällä tavalla maastossa, esimerkiksi alueen nuotiopaikoilla ja pienemmissä satamapaikoissa, jätehuollon järjestelystä sekä siitä, mistä lähin jäteaste löytyy.

Virkistysalueen jätehuollon yksityiskohtainen järjestäminen on alueen haltijan ratkaistavissa. Esimerkiksi alueiden sisällä ei välttämättä ole tarvetta jätteiden keräyspaikoille, jos jätehuollon järjestämisestä on tiedotettu riittävästi eikä jäteasteiden puuttumisesta aiheudu roskaantumista tai painetta ulkopuolisten toimijoiden jätehuoltoon. Virkistysalueen jätehuolto voidaan järjestää myös yhteistyössä toisen tahon (esim. paikallisen matkailuyrittäjän) kanssa, jolloin virkistysalueen pitäjä ainoastaan osallistuu jätehuollon kustannuksiin. Järjestely edellyttää kuitenkin, ettei virkistysalueen käyttäjälle aiheudu jätteiden jättämisestä kohtuutonta vaivaa.

Vaikka jätehuollon peruseriaatteena on kierrätyksen edistäminen, on lajittelumahdollisuuksien tarjoaminen alueen haltijan harkinnassa ja kannattaa sovittaa alueen käytön mukaan. Toisaalta valistuneet matkailijat haluavat lajitella jätteitä. Tavallisimmin virkistysalueilla syntyy sekalaista yhdyskuntajätettä. Jos alue palvelee veneilijöitä tai matkailuautoilijoita, voi olla tarpeen kerätä myös käymäläjätteitä. Kulkuneuvoihin perustuvassa virkistysalueiden käytössä (veneet, matkailuautot ja maastoajoneuvot) syntyvät jätemäärät ovat yleensä suurempia ja voi olla tarpeen järjestää enemmän jätteen lajittelumahdollisuuksia tai sopia sellaisten käytöstä toisen toimijan kanssa.

Valvomattomien jätteenkeräyspaikkojen ongelmana saattavat olla sivullisten paikalle toimittamat jätteet ja niiden aiheuttama roskaantuminen sekä maa- että merialueilla. Käytännössä voi olla vaikea estää virkistysalueen ulkopuolella syntyneiden jätteiden toimittamista virkistysalueen jäteasteeseen. Jos ulkopuolisten tuomien jätteiden määrä virkistysalueen jäteasteella tulee kohtuuttomaksi, on ensivaiheessa käännyttävä kuntien ympäristöviranomaisten puoleen asian korjaamiseksi.

Ylijohtaja

Tuula Varis

Ylitarkastaja

Sirje Stén